

delse fra den Tid, da Consumtionen blev indført. Det var da, at de bleve frittagne for ordinaire Skatter. Men ved Fred. 1ste October 1802 blev det, ligesom med Hensyn til Hovedgaardsjorderne, forandret derhen, at det kun var for de ældre Skatter, at de skulde være frittagne, men derimod ikke for de nye Skatter. Geistligheden har sine Rettigheder efter D. L. 2. 12. 1.

Der kan jo vel fra den egentlige Rets Side Intet være imod at betage de tilkommende Præster denne Rettighed; men, om det virkelig er i Statens Interesse at fratage disse for den hele nationale Oplysning vigtige Embedsmænd noget af deres Subsistensmidler, tvivler jeg meget om. Jeg vil ikke ønske det; men fra den egentlige Retfærdigheds Side kan jeg ikke finde deri Noget, der taler derimod.

Der kunde endnu være en Mængde Bemærkninger, jeg kunde ønske at anføre; men jeg vil vente, til vi komme til den anden Behandling, hvor jeg troer at faae Leilighed til at gjøre adskillige Bemærkninger, som yderligere ville bestyrke det Resultat, jeg idag har søgt at udvikle. Jeg har maaskee været mere udførlig i denne Sag, end man kunde ønske; jeg har imidlertid tilbageholdt Meget, som jeg ikke troede, det kunde være ganske uvigtigt at fremføre; men jeg antager denne Sags Udfald for at være af saa stor Vigtighed for den hele Retsikkerhed og Tillid, man skal have, til at man i Staten virkelig nyder Beskyttelse, og jeg veed, at der hersker hos Mange en aldeles urigtig Opfattelse af de historiske Forhold, som finde Steb, at jeg har troet, at det var min Pligt, saa ugerne jeg end ønskede det, at indlade mig i en udførlig Udvikling af Sagen.

Finantsministeren: Da den saa høitærede Taler, som nu satte sig, udtalte den strenge Dom over det foreliggende Lovudkast, at det kun indeholdt halv Retfærdighed og derfor tildeels var uretfærdigt, saa fremkaldte det den Nødvendighed for mig, paa Ministeriets Begne i al Korthed at gjennemløbe den hele Tankerække af Stadier, hvorpaa denne Sag har befundet sig, og jeg kan ikke nægte, at det var mig en Trøst efter en føie Tids Forløb at komme til det Resultat, at den saa forskjellige Dom, som den ærede Taler udtalte mod denne Lov, og den, hvortil det andet Thing

og Ministeriet er kommet, maatte grunde sig deri, at man befandt sig paa et heelt forskjelligt Standpunkt fra det, hvorpaa den ærede Taler befinder sig. Jeg troer endnu at kunne fastholde den Betragtning, at det ikke er en blot forbigaaende Stemning hos Folket, hvorpaa Ministeriet bygger sin Anskuelse om Nødvendigheden af denne Sags Fremme, selv om man ikke kunde faae den ordnet ganske saaledes, som man kunde ønske, men at det er mere end en blot forbigaaende Stemning, at det er en virkelig dyb Trang til denne Sags Fremme, som er tilstede. Jeg troer ogsaa, at den ærede Taler selv leverede Bidrag til at imødegaae hans dybtgaaende Betragtninger, idet han henviste til Sagens Behandling i de tidligere Provindsialstænder. Den ærede Taler fremhævede, at gjennem fire Stænderessetioner var der ikke udtalt nogen Trang til at faae Forskjellen mellem Befattningen af det privilegerede og uprivilegerede Hartkorn ophævet, men kun til at faae de communale Uligheder hævede. Men den ærede Taler bemærkede tillige, at en saadan Trang dog begyndte at fæste Rod fra 1842. Jeg troer, at, naar man blot holder sig til dette ene Moment, at siden 1842 har denne Sag regelmæssigt været Gjenstand for Overveelse og for Dnsfer ikke alene i Provindsialstænderne, men ogsaa udenfor samme, at der endelig mellem 1842 og Nutiden ligger Aarene 1848 og 49, og at det netop fra Mands Side i de jydske Stænder, som der vare Besiddere af privilegeret Hartkorn, blev udtalt som et Ønske, der igjennem Commissariis blev meddeelt Regjeringen, at Sagen maatte nyde snarest muligt Fremme, — at da alle disse Momenter var en tilstrækkelig Grund for Regjeringen til at ønske Sagen fremmet og til at ønske den fremmet uden altsfor nøie Hensyn til dens Enkeltheder. Naar den ærede Taler har fremhævet, at man tidligere i Stænderne, da man behandlede Sagen, kun havde indskrænket sig til at søge de communale Uligheder hævede, da troer jeg rigtignok, at selve Besidderne af det privilegerede Hartkorn vilde være meget ilde tjente med, om man nu indskrænkede sig til at ophæve de communale Uligheder, til at sørge for ved en Lovforanstaltning, hvortil Regjeringen utvivlsomt var berettiget til at tage Initiativet, at det privilegerede